

Сивак Інна
Уманський державний педагогічний
університет імені Павла Тичини
Науковий керівник – Прокулевич О.В.

ДИРИГУВАННЯ ЯК ВИД МИСТЕЦТВА

Диригування є важливою часткою музичного виконавства, в якій найбільш глибоко і масштабно проявляється його суть. Серед багатьох музичних професій, професія диригента є найбільш складною і відповідальною. Будь-який музикант-виконавець розподіляє свою відповідальність тільки з тим інструментом або голосом, який допомагає йому продемонструвати своє виконавське мистецтво. Виконавці, які приймають участь у колективах – ансамблях, хорах або оркестрах – розподіляють між собою загальну відповідальність. Диригент знаходиться в особливих умовах, його інструментом є цілий колектив виконавців.

Диригування – одна з наймолодших музичних виконавських спеціальностей. Як самостійний вид виконавської діяльності воно сформувалося остаточно лише у другій половині XIX ст., але корінням своїм сягає в далекі часи стародавньої Греції та Єгипту. Відомо, що вже тоді колективи співаків та музикантів очолювали спеціалісти, які за допомогою певних рухів керували виконанням, вказували темп, ритм, напрям розвитку мелодії.

За свою історію диригентське мистецтво пройшло багато стадій. Саме розуміння функцій диригента у різні часи було різне. Так, у XVI-XVII ст. на чолі хорів в Росії стояли так звані «головщики», які самі співали в хорі і, водночас показуючи вступи різним голосам, керували виконанням. На чолі оркестрів і оперних труп стояли музиканти, які самі грали на інструментах (клавесині чи скрипці) і в той же час керували всім колективом. Лише в кінці XVIII ст. диригент перестає бути одним з безпосередніх учасників виконання і поступово функція його оформлюється як самостійна. З того часу починає розвиватися диригентське мистецтво, удосконалюється техніка диригування, що дає можливість керувати не тільки структурною стороною твору, а і його художнім виконанням, відтворювати задум композитора, стиль твору, його емоційну спрямованість та ін.

Мистецтво диригування – одне з найскладніших. Воно вимагає від людини, що присвятила себе цій діяльності, виняткових

здібностей і великих музично-теоретичних знань. На диригента лягає головна відповідальність за правдиве відображення ідейно-художнього задуму композитора та якість виконання.

Для вираження музичної ідеї, створення музичного образу, необхідно застосувати уяву, фантазію, мислення – увесь творчий арсенал художника-виконавця. Диригент, позбавлений індивідуальної художньої основи, нездатний відмовитись від стереотипів, шаблонів – слабкий музикант; такий диригент лише відтворює ноти, написані композитором, робить це правильно, але бездушно, механічно. Хто позбавлений такого художнього осередку, підтриманого знаннями, відчуттями та даром творчого втілення задуму, той не може називатися диригентом. Відомий німецький диригент Оскар Фрід сказав: «Потрібно народитися з серцем, здатним сприймати найтонші музичні враження, потрібно виховувати розум, здатний перетворити ці враження в ідеї, і неодмінно мати тверду руку, щоб передати ці ідеї власному колективу» [1, С.7].

Диригент сьогодні – це й актор, і режисер виконання, а також вихователь виконавського колективу. Щоб створити умови для усвідомленого виконання музики, необхідний постійний і напружений психологічний контакт диригента з оркестром або з хором і слухачами. Тому, в сьогоденні диригування є одним з найбільш складних видів музично-виконавського мистецтва.

Список використаних джерел:

1. Прокулевич О. Основи хорового диригування : навчальний посібник / [уклад. Оксана Валеріївна Прокулевич] ; - Умань : ФОП Жовтий О. О., 2016. – 140 с.

2. Робота диригента з вокально-хоровими колективами [Електронний ресурс]: – Режим доступу до документа: <http://tur.kosiv.info/tourism-and-culture/124-робота-диригента-з-вокально-хоровими-колективами-методичний-посібник>. – Назва з екрану.

3. Духовна музика в творчості сучасних українських композиторів. Диригування як вид мистецтва. [Електронний ресурс]: режим доступу до документа: http://osnovydyryhentskoytehniky.blogspot.com/2017/11/blog-post_27.html. – Назва з екрану.